

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง
เรื่อง
การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร
พ.ศ. ๒๕๖๒

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง ตำบลทุ่งหลวง
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร
พ.ศ. ๒๕๖๒

หลักการ

ให้มีข้อบัญญัติว่าด้วยการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดวิธีการเพื่อใช้ในการควบคุมรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย อีกทั้งการกำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการติดตั้งบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสียในอาคารมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นการควบคุมมลพิษจากน้ำเสียในครัวเรือนและชุมชนและปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ดีขึ้น โดยคำนึงสภาพของท้องถิ่น สุขอนามัยของประชาชน และการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมสภาวะปัจจุบัน และเพื่อสร้างความตระหนัก และให้ความรู้แก่ประชาชนในการติดตั้งการติดตั้งบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสีย

ดังนั้น เพื่อเป็นการควบคุมมลพิษจากน้ำเสียในครัวเรือนและชุมชนและปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ดีขึ้น โดยคำนึงสภาพของท้องถิ่น สุขอนามัยของประชาชน และการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมสภาวะปัจจุบัน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง ซึ่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้กระทำได้ โดยการตราข้อบัญญัติ จึงตราเป็นข้อบัญญัตินี้

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง ว่าด้วยการจัดการน้ำเสียในอาคารโดยการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมประกอบมาตรา ๒๐ (๓) และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวงโดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง และนายอำเภอโพธาราม จึงตราข้อบัญญัติไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตตำบลทุ่งหลวงเมื่อพ้นกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวงเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศและคำสั่งอื่นใดขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน ร้านค้า ร้านอาหาร สำนักงานหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าไปอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้

“บ่อดักไขมัน” หมายความว่า สิ่งที่ใช้แยกน้ำมันและไขมันออกจากน้ำ ซึ่งผ่านการใช้แล้ว

“การระบายน้ำ” หมายความว่า การผิมน้ำ การปล่อยน้ำ การเทน้ำ การสูบน้ำ หรือการกระทำอื่นใดที่เป็นการถ่ายเทน้ำ

“แหล่งระบายน้ำ” หมายความว่า ทางหรือท่อระบายน้ำ ลำกระโดง ลำราง คู คลอง แม่น้ำ ทะเล และแหล่งน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่เป็นของเอกชนซึ่งมีทางเชื่อมต่อหรือสามารถไหลไปสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติได้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้ง

ข้อ ๕ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่อาคารที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำและยังไม่มีกฎหมายใดกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการกำจัดน้ำมันและไขมันสำหรับอาคารประเภทนั้น

ข้อ ๖ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารตามข้อ ๕ ติดตั้งบ่อดักไขมันและน้ำเสียตามมาตรฐานที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด

/ให้เจ้าของ...

ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่มีการปลูกสร้างใหม่ ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันและน้ำเสีย สำหรับอาคารนั้น ให้แล้วเสร็จก่อนเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอย และหากอาคารใดอยู่ระหว่างการปลูกสร้างใหม่หรือได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วก่อนวันที่ข้อบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ก็ให้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันและน้ำเสียเช่นเดียวกัน

ข้อ ๗ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารตามข้อ ๕ เก็บ ขน น้ำมันหรือไขมันในบ่อดักไขมันไปกำจัดและซ่อมแซมบำรุงรักษาบ่อดักไขมันให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตามปกติอยู่เสมอ

ข้อ ๘ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ข้อ ๙ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้

ข้อ ๑๐ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการพิจารณาเวนการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ ตามความจำเป็นและความเหมาะสมของอาคารและพื้นที่บางแห่ง เช่น พื้นที่บนภูเขา พื้นที่เกษตรกรรม หรือพื้นที่ในชนบท

ข้อ ๑๑ ให้นายกองคการบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ๖ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(ลงชื่อ).....

(นายบันจง โฮมไชล์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง

เห็นชอบ

(ลงชื่อ).....

(นายถาวร สังขมาน)

นายอำเภอโพธาราม

ข้อกำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมัน

บ่อดักไขมันสามารถก่อสร้างได้หลายแบบ เช่น

1. บ่อดักไขมันติดตั้งในตู้แบบวางขอบซีเมนต์
2. ถังบ่อดักไขมันแบบสร้างในที่

การติดตั้งขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โดยพิจารณาปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากครัว ห้องน้ำ ถังซักล้าง และสภาพของพื้นที่ที่จะทำการก่อสร้าง

วิธีการก่อสร้างบ่อดักไขมัน

1. บ่อดักไขมันแบบวางขอบซีเมนต์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

1.1.1 ปูนซีเมนต์ ปอร์ตแลนด์

1.1.2 ทรายหยาบและทรายละเอียด

1.1.3 เหล็กเส้นกลม RB ขนาด ๕9 มม.

1.1.4 วางขอบซีเมนต์สำเร็จรูป (ในท้องตลาดมีจำหน่ายโดยทั่วไป)

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด 0.80 ม. สูง 0.30-0.40 ม.

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด 1.00 ม. สูง 0.35-0.40 ม.

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด 0.80 ม. สูง 0.40-0.45 ม.

1.1.5 ท่อ PVC ชั้น 8.5 ท่อเข้า ขนาด ๕75 มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดที่ใหญ่กว่าท่อเข้า ขนาด ๕100 มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก.17-2532)

1.2 วิธีการก่อสร้าง

1.2.1 ขุดดินลึกลงไป โดยระดับท้องน้ำที่ออกจากแหล่งน้ำเสียเข้ามาที่บ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ) โดยขุดหลุมให้มีเส้นผ่านศูนย์กลางของหลุมใหญ่กว่าขนาดของวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปประมาณ 50 ซม. โดยรอบหรือพอสมควร เมื่อขุดได้ระดับแล้วให้ดูว่า ดินชั้นหลุมมีความแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อได้หรือไม่ เพื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

1) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่จะรับน้ำหนักได้ ให้ทำการใส่ทรายหยาบชั้นหลุมอัดแน่น ความหนาประมาณ 10 ซม. ได้เลย

2) กรณีดินมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็มไม้ขนาด ๖-8 นิ้ว ยาว 3.0 - 6.0 ม. แล้วใส่ทรายรองพื้นอัดแน่น ความหนา 10 ซม. ให้เสาเข็มพันทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ 2-3 ซม.

1.2.2 ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด ๕9 มม. เป็นตะแกรงวงกลม ระยะห่าง 20 x 20 ซม. (ตามรูปแบบ)

1.2.3 เทคอนกรีต อัตราส่วน 1:2:4 หนา 10 ซม. โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้มท่อหัวเสาเข็มประมาณ 2-3 ซม.

1.2.4 นำวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป มาวางที่คอนกรีตชั้นหลุมที่เตรียมไว้ โดยตั้งวงขอบซีเมนต์ เป็นแบบปิดกันก็ให้วางได้โดยแต่ยังเป็นวงขอบซีเมนต์ ธรรมดาเมื่อบางแล้วให้ทำการขนานด้วยปูนทรายที่ก้นวงขอบซีเมนต์ เพื่อป้องกันรั่วซึม จากนั้นเอาวงขอบซีเมนต์วางซ้อนทับตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ แล้วขนานรอต่อตามรูปแบบ โดยอัตราส่วนผสมปูนทรายขนาน ปูน : ทราย เท่ากับ 1 : 1 หรือห้ทั้งการจะต่อท่อระบายน้ำตามรูปแบบ กลับฝังดิน โดยรอบตัวบ่อ ให้แน่นแล้วปิดฝาปูนห้องตลาด

1.2.5 การล่อรับน้ำเข้าและน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการล่อรับท่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่น ๆ ที่มีไขมันเกาะติด โดยใช้ท่อ PVC ชั้น 8.5 ขนาดขึ้นอยู่กับรูปแบบหรือความเหมาะสมแต่ขนาดของท่อต้องไม่เล็กกว่าท่อเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อด้วยท่อ PVC ชั้น 8.5 ขนาด (ตามรูปแบบ) หรือใหญ่กว่า โดยให้ล่อรับน้ำที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไปลงเบรกกังน้ำสาธารณะหรือวางน้ำ ถู คลอง ลามพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ให้ปากท่อที่ออกจมนอยู่ในน้ำเพื่อให้มีภาระระบายออกจากตัวบ่อดักไขมันได้ดี

2. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

2.1.1 ปูนซีเมนต์ ปอร์ตแลนด์

2.1.2 หินทรายขาว

2.1.3 เหล็กเส้นกลม RB ขนาด ๘9 มม.

2.1.5 ท่อ PVC ชั้น 8.5 ท่อเข้า ขนาด ๘75 มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่าเบอร์ ๕๐๐ ขนาด ๘100 มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตภัณฑ์มาตรฐาน มอก.17-2532)

2.2 วิธีการก่อสร้าง

2.2.1 ขุดดินลึกลงไป โดยขุดระดับท่อน้ำที่ออกจากแหล่งกำเนิดน้ำเสียมาเข้าท่อน้ำเข้าบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ) โดยขุดให้มีความกว้างโดยรอบขนาดของท่อ คสล. ประมาณ 0.80-1.00 ม. หรือตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับแล้วคว่ำดินก้นหลุมมีความหนาแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อดักไขมัน คสล. ได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

1) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่รับน้ำหนักได้ให้ทำการ ใส่ทรายหยาบก้นหลุมบดอัดแน่น ความหนาประมาณ 10 ซม. ได้เลย

2) กรณีมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการรองเสาเข็ม (ขนาดของเสาเข็มให้ เป็นไปตามหลักทางด้านวิศวกรรมโยธา) แล้วใส่ทรายรองพื้นที่อัดแน่น ความหนา 10 ซม. ให้เสาเข็มยันพื้นทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ 2-3 ซม.

2.2.2 ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด ๘9 มม. ชูานและโครงสร้างของตัวบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ)

2.2.3 เทคอนกรีตอัตราส่วน 1 : 2 : 4 ที่ฐานที่บ่อดักไขมันก่อน โดยให้เนื้อคอนกรีตชุ่มแ้วเสาเข็ม ประมาณ 2-3 ซม.

2.2.4 ประกอบแบบต้องใช้ไม้แบบที่มีผิวเรียบไม่มีผอง แล้วยึดค้ำยันแบบให้แน่นหนาป้องกันการไม่ให้ไม้แบบระเบิดหรือโค้งงอเสียรูป จากนั้นให้ทำการเอาน้ำสะอาดรดไม้แบบให้แห้งจึงทำการเทคอนกรีตอัตราส่วน 1 : 2 : 4 ลงไปในไม้แบบโครงสร้างและให้ทำการกระทุ้งคอนกรีตไปด้วย เพื่อไม่ให้คอนกรีตนั้นเป็นฟอง เทเพราะจะมีการรั่วซึมได้

2.2.5 การถอดไม้แบบ ให้ทำการไม้แบบได้หลังจากเทคอนกรีต ประมาณ 3-5 วัน แล้วให้ตรวจสอบดูว่ามีรอยร้าวหรือไม่ ถ้ามีให้ทำการอุดทันที

2.2.6 การล่อรับน้ำเข้าและน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการล่อรับท่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่น ๆ แต่ต้องไม่มีขนาดเล็กกว่าของเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อรับน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไม่ลงแหล่งระบายน้ำสาธารณะหรือวางน้ำ ถู คลอง ลามพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ให้ปากท่อที่ออกจมนอยู่ในน้ำ เพื่อให้มีการระบายน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมันได้ดี

รายละเอียดบ่อน้ำดื่มไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสีย

บ่อน้ำดื่มไขมันเป็นอุปกรณ์สำหรับแยกไขมันไม่ให้ไหลปนไปกับน้ำทิ้งและช่วยดักเศษอาหาร เศษไขมันด้วยในลำ โดยตัวบ่อน้ำดื่มไขมัน 2 ส่วน ซึ่งเชื่อมต่อกัน ในส่วนที่ 1 จะมีตะแกรงดักขยะซึ่งใช้ในการดักเศษอาหาร ตะแกรงนี้สามารถแยกออกมาได้ เพื่อให้ซากเศษอาหารทิ้งและทำความสะอาดได้ ส่วนน้ำจะไหลผ่านตะแกรงลงสู่ชั้นที่ 2 ซึ่งจะทำหน้าที่ดักไขมัน คือ จะขังน้ำเสียไว้ระยะหนึ่ง เพื่อให้ไขมันและน้ำมันที่ปะปนอยู่ในน้ำลอยขึ้นตามผิว น้ำ ซึ่งเมื่อสะสมจนมีปริมาณมากก็สามารถดักออกไปทิ้งได้ ส่วนน้ำที่ถูกแยกเอาไขมันออกก็จะไหลออกทางช่องระบายน้ำต่อไป รูปแบบบ่อน้ำดื่มไขมัน มี 2 รูปแบบ แบ่งตามความเหมาะสมได้ดังนี้

1. บ่อน้ำดื่มไขมันแบบวางขอบซีเมนต์ การติดตั้งใช้งานเหมาะสมสำหรับบ้านเรือนทั่วไปและสถานประกอบการ ที่มีขนาดเล็ก เช่น ร้านอาหาร โดยประยุกต์ใช้ขอบซีเมนต์สำเร็จรูปแทนที่เป็นบ่อน้ำดื่มไขมันได้ การติดตั้งฝังไว้บนพื้นดิน หรือใต้ดินและกักเก็บน้ำเสียได้อย่างน้อย 6 ชม.
2. บ่อน้ำดื่มไขมันแบบสร้างในที่ การติดตั้งใช้งานเหมาะสมสำหรับสถานที่ประกอบการขนาดใหญ่ เช่น หัตถอุตสาหกรรม โรงอาหารและตลาด การติดตั้งก่อสร้างบ่อน้ำดื่มไขมันบนพื้นที่และสายระบายน้ำเสียอย่างน้อย 6 ชม.

ค่าใช้จ่ายบ่อน้ำดื่มไขมัน

1. บ่อน้ำดื่มไขมันแบบวางขอบซีเมนต์	ราคาประมาณ 2,000-3,000 บาท
2. บ่อน้ำดื่มไขมันแบบสร้างในที่	ราคาตามขนาดของบ่อ

การใช้งานและการดูแลรักษา

1. ต้องติดตั้งตะแกรงดักขยะก่อนเข้าบ่อน้ำดื่มไขมัน
2. ต้องไม่ทิ้งของหรือเศษขยะให้ขยะไหลผ่านตะแกรงเข้าไปในบ่อน้ำดื่มไขมัน
3. ต้องไม่เอาตะแกรงดักขยะออกไม่ว่าจะชั่วคราวหรือถาวร
4. ต้องหมั่นทำความสะอาดที่ดักกรองไว้ได้ก้นน้ำและตะแกรงออกสม่ำเสมอ
5. ห้ามเอาน้ำจากส่วนอื่นๆ เช่น น้ำล้างมือ น้ำอาบ น้ำซัก น้ำฝน ฯลฯ เข้ามาในบ่อน้ำดื่มไขมัน
6. ต้องหมั่นล้างไขมันออกจากบ่อน้ำดื่มไขมันอย่างน้อยทุกสัปดาห์ นำไขมันที่ดักได้ใส่ภาชนะปิดมิดชิดและรวมไปกับขยะมูลฝอย เพื่อให้รถเทศบาลนำไปกำจัดต่อไป
7. หมั่นตรวจดูท่อระบายน้ำที่รับน้ำจากบ่อน้ำดื่มไขมัน หากมีไขมันอยู่เป็นก้อนหรือคราบ ต้องทำความสะอาด 6 ถึง 7 วันมากกว่าเดิม

